02/09/2024

Οικουμενικός Πατριάρχης: “Η ενότης της Ορθοδοξίας απειλείται, όταν αμφισβητήται ο ρόλος του Οικουμενικού Πατριαρχείου”

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Στις πρόσφατες διορθόδοξες εξελίξεις καθώς και στα ζητήματα που απασχολούν την σύγχρονη κοινωνία αναφέρθηκε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος κατά την εναρκτήρια ομιλία στη Σύναξη της Ιεραρχίας του Οικουμενικού Θρόνου οι εργασίες της οποίας ξεκίνησαν εχθές σε κεντρικό ξενοδοχείο στην Κωνσταντινούπολη.

Οι εργασίες θα ολοκληρωθούν την Τρίτη 3 Σεπτεμβρίου 2024, ενώ σήμερα συνεχίζεται η δεύτερη ημέρα με ομιλίες Ιεραρχών του Οικουμενικού Θρόνου οι οποίοι έχουν καταφτάσει στο Σεπτό Κέντρο της Εκκλησίας από κάθε γωνιά της γης.

Κατά την έναρξη των εργασιών παρέστησαν ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας, Γεώργιος Κώτσηρας και ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη, Πρέσβης Κωνσταντίνος Κούτρας.

Δείτε επίσης: Η αντιφώνηση του Μητροπολίτη Γέροντος Χαλκηδόνος στη Σύναξη της Ιεραρχίας του Οικουμενικού Θρόνου (ΒΙΝΤΕΟ)

Στη Σύναξη συζητούνται θέματα που αφορούν τη ζωή και τη διακονία της Μητρός Εκκλησίας, αλλά και ευρύτερου εκκλησιαστικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος. Σε αυτά εστίασε στην εναρκτήρια ομιλία του ο Παναγιώτατος.

Αναφερόμενος στις πρόσφατες διορθόδοξες εξελίξεις τόνισε ότι: *“Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία γνωρίζει καλῶς τήν πανορθόδοξον εὐθύνην της καί, ἐπίσης, τόν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς καί ἀσκήσεώς της. Αἱ πρόσφατοι ἐξελίξεις εἰς τάς διορθοδόξους σχέσεις ἔχουν καταστήσει σαφές ὅτι ἡ ἑνότης τῆς Ὀρθοδοξίας ἀπειλεῖται, ὅταν ἀμφισβητῆται ὁ ρόλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ὀνόματι διαφόρων ἀκάρπων ἰδεολογημάτων, τά ὁποῖα, ἀντί νά κρίνωνται ἀπό τήν πανίερον Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, κρίνουν αὐτήν ἀκρίτως καί δημιουργοῦν ἐπικινδύνους καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι ποικιλοτρόπως ὑποσκάπτουν τήν διορθόδοξον εἰρήνην καί κωλύουν τήν συνεργασίαν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν”.*

“Χωρίς τάς πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δέν θά ὑπῆρχε συμμετοχή καί συμβολή τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν, οὔτε θά εἶχε συνέλθει ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρός τόν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας διά τήν ἑνότητα καί ἔχομεν τήν βεβαιότητα ὅτι θά ἐπιβλέψῃ ἱλέῳ ὄμματι ἐπί τήν ἄμπελον Αὐτοῦ καί θά καταρτίσῃ τά κατ᾽ αὐτήν”, πρόσθεσε.

Ολόκληρη η εναρκτήρια Πατριαρχική ομιλία:

Ἱερώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί καί συλλειτουργοί Ἀρχιερεῖς, οἱ συγκροτοῦντες τήν παροῦσαν Σύναξιν,

Ὕμνον δοξαστικόν ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνουμένῳ Θεῷ, τῷ ἀξιώσαντι ἡμᾶς σήμερον νά συνέλθωμεν ἅπαντες ἐπί τό αὐτό. Προσήλθετε, Τιμιώτατοι ἀδελφοί, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τήν πρόσκλησιν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας καί τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, ἐπιτελοῦντες τό ἐκκλησιαστικόν καί ἀρχιερατικόν ὑμῶν καθῆκον, διατρανοῦντες ἐν ταὐτῷ τά ὑμέτερα αἰσθήματα σεβασμοῦ, ἀγάπης καί ἀφοσιώσεως πρός τόν πανίερον Οἰκουμενικόν Θρόνον.

Σᾶς ὑποδεχόμεθα μετά πολλῆς χαρᾶς εἰς τήν Πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου, τήν Χριστούπολιν, Θεοτοκούπολιν καί Ἁγιούπολιν, εὐχόμενοι καλλικάρπους διά τό Πατριαρχεῖον μας καί διά τόν χριστώνυμον λαόν τάς ἐργασίας τῆς ἱερᾶς ταύτης Συνάξεως. Ἰδιαιτέρως καλωσορίζομεν τούς προαχθέντας κατά τήν τελευταίαν τριετίαν ἀδελφούς, καί ὅσους διά πρώτην φοράν συμμετέχουν εἰς Σύναξιν τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου. Μνημονεύομεν πάντων τῶν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου κατά τήν περίοδον αὐτήν, δεόμενοι ὅπως ὁ Κύριος τῆς δόξης ἀναπαύῃ τάς ψυχάς αὐτῶν ἐν Χώρα Ζώντων. Εἴη ἡ μνήμη αὐτῶν αἰωνία καί ἄληστος!

Ἡ συνάντησις ἡμῶν πραγματοποιεῖται καί ἐφέτος διά νά μελετήσωμεν ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τήν ζωήν καί τήν πορείαν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τά ὁποῖα ἔχουν καί πανορθόδοξον ἀλλά καί παγχριστιανικήν ἐμβέλειαν

καί ἀναφοράν. Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι τό εὐρύτερον περιβάλλον καί διά τήν Σύναξίν μας, διαμορφοῦται ἀπό γεγονότα ἀνεξάρτητα ἀπό τήν Ἐκκλησίαν, τά ὁποῖα ὅμως μᾶς ἐπηρεάζουν καί δέν εἶναι δυνατόν νά τά ἀγνοήσωμεν. Ἡ ζωή τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐκτυλίσσεται πάντοτε ἐντός συγκεκριμένου ἱστορικοῦ καί πολιτισμικοῦ πλαισίου. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά γνωρίζῃ, νά ἀναλύῃ καί νά ἀξιολογῇ τά ἑκάστοτε κοινωνικά καί πολιτισμικά δεδομένα καί νά τά ἀξιοποιῇ διά τήν πνευματικήν καί ποιμαντικήν της ἀποστολήν καί μαρτυρίαν. Ἡ συνάντησις καί ὁ διάλογος μέ τόν κόσμον εἶναι ἀτελεύτητον καθῆκον διά τήν Ἐκκλησίαν.

Βιοῦμεν σήμερον ἐντόνως τήν πρόκλησιν τῆς ἑτερότητος καί τῆς συνυπάρξεως μέ τό διαφορετικόν. Πάντοτε ὑπῆρχον οἱ διαφορετικοί πολιτισμοί, ἀλλά σήμερον τονίζεται μέ μεγαλυτέραν ἔμφασιν ἡ ἰδιοπροσωπία τοῦ καθ᾽ ἑνός. Τό γεγονός τοῦτο θέτει ἡμᾶς ἐνώπιον τοῦ καθήκοντος τῆς δημιουργικῆς συναντήσεως μέ τό διαφορετικόν, ἀλλά καί τῆς συνεπεστέρας γνώσεως καί καλλιεργείας τοῦ ἰδικοῦ μας πολιτισμοῦ.

Μέγα πρόβλημα ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ, εἶναι ἡ ἀνθρωπολογική καί ἠθική σύγχυσις διά τά οὐσιώδη τοῦ βίου, ἀκόμη καί μεταξύ τῶν Χριστιανῶν. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι μᾶς ἀπασχολεῖ ἡ διάσπασις τῆς Χριστιανοσύνης καί τό πῶς θά ὑπερβαθῇ. Ἔχομεν χρέος νά ἀγωνιζώμεθα εἰς τόν στίβον τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου. Εἰς τούς νεωτέρους μεταξύ μας ἀνήκει ἡ εὐθύνη νά συνεχίσητε τάς προσπαθείας τῶν παλαιοτέρων καί νά δικαιώσητε τά ὁράματα καί τάς προσδοκίας των.

Ποτέ ἡ ἐπιστήμη καί ἡ τεχνολογία δέν ἔσχον τοιαύτην ἀκμήν ὅσον σήμερον. Εἶναι ἀδιανόητον νά ἀγνοήσωμεν αὐτάς τάς μεγάλας δυνάμεις τῆς ἐποχῆς μας, αἱ ὁποῖαι ἀλλάζουν τήν ζωήν μας, τάς κοινωνίας, τήν ἐπικοινωνίαν, τό ἠθικόν ἡμῶν αἰσθητήριον, καί πορεύονται πρός τόν πλήρη ἔλεγχον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Οὐδεμία γενεά Χριστιανῶν ἀντιμετώπισε τόσον μεγάλην πρόκλησιν ἐκ τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας ὅσον ἡ παροῦσα.

Δέν πρέπει νά λησμονῶμεν, ἐπίσης ὅτι, παρά τήν ἐσπευσμένην διακήρυξιν τοῦ «τέλους τῆς ἱστορίας» ὑπό τοῦ Francis Fukuyama ἀμέσως μετά τήν πτῶσιν τοῦ λεγομένου «Σιδηροῦ Παραπετάσματος», εἰς τόν χῶρον τῆς πολιτικῆς δημιουργοῦνται νέαι πολώσεις, ἐνῷ, παραλλήλως, ἡ παντοκρατορία τῆς οἰκονομίας καί τῶν ἀρχῶν της, ἡ ἀπολυτοποίησις τῶν ποσοτικῶν κριτηρίων, τῶν ἀριθμῶν καί τῆς μεγιστοποιήσεως τοῦ κέρδους, χωρίς ὑπολογισμόν τῶν ἐπιπτώσεών των διά τό φυσικόν περιβάλλον, παρά τά κινήματα ἀμφισβητήσεώς των, παραμένουν ἀκλόνητοι. Δέν εἴμεθα εἰδικός οἰκονομολόγος, γνωρίζομεν, ὅμως, ὅτι ἡ οἰκονομία ὀφείλει νά ὑπηρετῇ τό ἀνθρώπινον πρόσωπον καί τάς ζωτικάς ἀνάγκας τῶν κοινωνιῶν καί νά σέβεται τόν οἶκον τοῦ ἀνθρώπου, τήν καλήν λίαν δημιουργίαν.

Ἡ Ἐκκλησία δέν δύναται νά ἀγνοήσῃ καί τήν σύγχρονον «θρησκειολογικήν πρόκλησιν», τήν λεγομένην «ἐπιστροφήν τοῦ Θεοῦ», τήν ἀναβίωσιν τῶν θρησκειῶν καί τήν προβολήν τοῦ πλουραλισμοῦ τῶν θρησκευτικῶν ταυτοτήτων. Τό γεγονός αὐτό ἐχαρακτηρίσθη ὡς μεγαλυτέρα πρόκλησις διά τόν Χριστιανισμόν καί ἀπό αὐτήν τῆς ἐκκοσμικεύσεως. Θεωρεῖται βέβαιον ὅτι ἡ εἰρήνη τῶν θρησκειῶν ἔχει καθοριστικήν σημασίαν διά τήν εἰρήνην τῶν λαῶν καί τῶν πολιτισμῶν καί ὅτι ἡ ὁδός πρός αὐτήν εἶναι ὁ εἰλικρινής διαθρησκειακός διάλογος. Δύο εἶναι σήμερον οἱ ἐχθροί αὐτοῦ τοῦ διαλόγου: α) ὁ φονταμενταλισμός, δηλαδή ἡ ἀπολυτοποίησις τῆς ἰδικῆς μου ἀληθείας καί ἡ δαιμονοποίησις τοῦ ἄλλου, ἡ ὁποία τροφοδοτεῖ τήν μισαλλοδοξίαν καί τήν βίαν «ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ», καί β) ἡ ἀποδοχή τῶν πάντων καί ἡ ἄρνησις ὅτι ὑπάρχει «ἀλήθεια», δηλαδή ὁ λεγόμενος «μεταμοντέρνος μηδενισμός» τοῦ «anything goes».

Πάντα ταῦτα συγκροτοῦν τόν κόσμον ἐντός τοῦ ὁποίου ζῇ ἡ Ἐκκλησία καί καλεῖται νά δώσῃ τήν καλήν μαρτυρίαν. Εἰς τήν σχέσιν τῆς Ἐκκλησίας μέ τόν κόσμον ἐλλοχεύει ὁ κίνδυνος μιᾶς ἐκκοσμικεύσεως τῆς Ἐκκλησίας, ταυτίσεως μέ τόν κόσμον καί χρήσεως ἐγκοσμίων μεθόδων διά νά ἀκουσθῇ ἀποτελεσματικώτερον τό μήνυμά της καί, ἀφ᾽ ἑτέρου, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ἐσωστρεφείας καί αὐτοεγκλεισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀπόρριψις τοῦ «κακοῦ κόσμου» καί ἡ ἀδιαφορία διά τήν πορείαν του, ἐν ὀνόματι τῆς διασώσεως τῆς καθαρότητος τῆς Ὀρθοδοξίας. Καί αἱ δύο στάσεις εἶναι ἀσύμβατοι μέ τήν ἀποστολήν τῆς Ἐκκλησίας, συμφώνως καί πρός τήν ἔξοχον διακήρυξιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, (Κρήτη 2016) ἡ ὁποία εἰς τήν Ἐγκύκλιον αὐτῆς λέγει: «Τό γεγονός ὅτι ᾽τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν ουρανοῖς ὑπάρχει᾽ (Φιλιπ. γ΄, 20), δέν ἀναιρεῖ ἀλλ᾽ ἐνδυναμώνει τήν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐν τούτῳ στοιχοῦμεν τῇ παραδόσει τῶν Ἀποστόλων καί Πατέρων ἡμῶν, οἵτινες εὐηγγελίζοντο τόν Χριστόν καί τήν δι᾽ αὐτοῦ σωστικήν ἐμπειρίαν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, θεολογοῦντες ᾽ἁλιευτικῶς᾽, ἤγουν ἀποστολικῶς πρός τούς ἀνθρώπους ἑκάστης ἐποχῆς διά νά μεταδώσουν εἰς αὐτούς τό Εὐαγγέλιον τῆς ἐλευθερίας ᾽ᾗ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν᾽ (Γαλ. ε΄,1). Ἡ Ἐκκλησία δέν ζῇ διά τόν ἑαυτόν της. Προσφέρεται δι᾽ ὁλόκληρον τήν ἀνθρωπότητα, διά τήν ἀνύψωσιν καί τήν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου εἰς καινούς οὐρανούς καί καινήν γῆν (πρβλ. Ἀποκ. κα’, 21). Ὅθεν δίδει τήν εὐαγγελικήν μαρτυρίαν καί διανέμει ἐν τῇ οἰκουμένῃ τά δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπην Του, τήν εἰρήνην, τήν δικαιοσύνην, τήν καταλλαγήν, τήν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκίαν τῆς αἰωνιότητος» (Προοίμιον).

Αὐτό τό Εὐαγγέλιον τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλπίδος ἐξαγγέλλει ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐνώπιον τῆς ποικιλίας καί τῶν διακυμάνσεων τῶν πολιτισμῶν, ἐν ἐπιγνώσει τῶν λόγων τοῦ Κυρίου, «ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δέ λόγοι μου οὐ μή παρέλθωσιν» (Ματθ. κδ΄, 35). Ἡ μαρτυρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι συνδυασμός ἀμετακινήτου πιστότητος εἰς τήν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καί ἀνοικτοσύνης πρός τήν ἱστορίαν καί τόν κόσμον. Ἡ Παράδοσις δέν

εἶναι μόνον παρελθόν. Εἶναι πάντοτε ζῶσα καί ταυτίζεται μέ τήν ἰδίαν τήν ζωήν τῆς Ἐκκλησίας, τήν ἑνότητα, ἁγιότητα, καθολικότητα καί ἀποστολικότητά της, εἶναι ὁ τρόπος διά τοῦ ὁποίου ὁ Θεός ἐργάζεται τήν σωτηρίαν μας. Δυστυχῶς, ἐπί μακρόν, ἀκόμη καί ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἡ πιστότης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τήν Παράδοσιν ἐταυτίζετο ἐκ μέρους τῶν θύραθεν καί τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν μέ συντηρητισμόν καί κλειστότητα, μέ πρόσημον τήν προσκόλλησιν εἰς τήν λατρευτικήν ζωήν καί εἰς τόν ἀκοσμικόν μοναχισμόν.

Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἀποτελεῖ πρόκλησιν καί χρέος διά τήν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἀντιμετώπισις τῶν παρανοήσεων τῆς διδασκαλίας καί τῆς πνευματικότητός της, εἴτε αὗται διαδίδονται ἐντέχνως ἐντός τοῦ πλαισίου τῆς Ὀρθοδοξίας, εἴτε προέρχονται ἔξωθεν. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι αἱ θέσεις, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζουν τήν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς οὐσιαστικῶς ἀρνητικήν πρός τόν οἰκουμενικόν διάλογον καί ἀδιάφορον διά τήν συνάντησιν μετά τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καί τῶν νέων ἰδεῶν, ὡς ἐσωστρεφῆ καί ἐθνοκεντρικήν, ἐκφέρονται ὑπό τῶν ἐντός τῶν τειχῶν ὡς ἔπαινος καί ὡς μαρτυρία γνησίου ὀρθοδόξου φρονήματος, ἐνῷ ὑπό τῶν ἐκτός μέ κριτικήν διάθεσιν καί πρός στιγματισμόν τῆς κατ᾽ αὐτούς οἴκοθεν «κλειστῆς» Ὀρθοδοξίας. Τρανήν ἀπόδειξιν περί τούτων ἀποτελεῖ ὁ χαρακτηρισμός τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπό τῶν φονταμενταλιστῶν ἡμετέρων ὡς «οἰκουμενιστικῆς», ἐνῷ ἔνιοι τῶν ἐκτός θεωροῦν ὅτι ἡ Σύνοδος δέν ἐτόλμησε νά λάβῃ τάς δεούσας ἀποφάσεις ἐνώπιον τῶν συγχρόνων μεγάλων προκλήσεων. Ἡ κριτική αὐτή ἀστοχεῖ πλήρως ὅταν στόχος της εἶναι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τό σθεναρῶς ἀγωνιζόμενον διά τήν εὐστάθειαν τῆς Ὀρθοδοξίας καί τήν κοινήν μαρτυρίαν της ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία γνωρίζει καλῶς τήν πανορθόδοξον εὐθύνην της καί, ἐπίσης, τόν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς καί ἀσκήσεώς της. Αἱ πρόσφατοι ἐξελίξεις εἰς τάς διορθοδόξους σχέσεις ἔχουν καταστήσει σαφές ὅτι ἡ ἑνότης τῆς Ὀρθοδοξίας ἀπειλεῖται, ὅταν ἀμφισβητῆται ὁ ρόλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ὀνόματι διαφόρων ἀκάρπων ἰδεολογημάτων, τά ὁποῖα, ἀντί νά κρίνωνται ἀπό τήν πανίερον Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, κρίνουν αὐτήν ἀκρίτως καί δημιουργοῦν ἐπικινδύνους καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι ποικιλοτρόπως ὑποσκάπτουν τήν διορθόδοξον εἰρήνην καί κωλύουν τήν συνεργασίαν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Χωρίς τάς πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δέν θά ὑπῆρχε συμμετοχή καί συμβολή τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν, οὔτε θά εἶχε συνέλθει ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρός τόν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας διά τήν ἑνότητα καί ἔχομεν τήν βεβαιότητα ὅτι θά ἐπιβλέψῃ ἱλέῳ ὄμματι ἐπί τήν ἄμπελον Αὐτοῦ καί θά καταρτίσῃ τά κατ᾽ αὐτήν.

Ἀνήκομεν εἰς τόν Χριστόν καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν. Δοξάζομεν τόν Κύριον τῆς δόξης, ὅτι κατέστησε πάντας ἡμᾶς διακόνους τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ. Τό πολυδιάστατον διακονικόν καί ποιμαντικόν ἔργον εἶναι προέκτασις καί ἔκφρασις τῆς

εὐχαριστιακῆς πραγματώσεως τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ἐσχατολογικοῦ χαρακτῆρος τῆς ζωῆς της. Ἡ εὐχαριστιακή σύναξις εἶναι «ζῶσα Δογματική». Κάθε Θεία Λειτουργία εἶναι ὑπαρξιακή βίωσις τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀποκαλύπτεται ἡ δημιουργική ἔντασις μεταξύ τοῦ «ἐν τῷ κόσμῳ» ἀλλ᾽ «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» χαρακτῆρος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας ὄχι ὡς «ἀντικόσμου», ἀλλά ὡς μεταμορφωτικῆς δυνάμεως τῶν πάντων ἐν Χριστῷ. Εἰς τήν Θείαν Λειτουργίαν, τά δόγματα τῆς Ἐκκλησίας τίθενται εἰς τήν συνάφειαν τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου εἰς τήν παροντικήν διάστασιν καί τόν ἐσχατολικόν αὐτῆς προσανατολισμόν. Ἐπί τῇ βάσει τῆς λειτουργικῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας, ἡ θεολογία εἶναι καί ὀφείλει νά εἶναι ὑπαρξιακή ἑρμηνεία τῶν δογμάτων, ἀνάπτυξις τῆς σημασίας των ὡς μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας ἐντός τοῦ συγχρόνου κόσμου, μέ ὁρίζοντα τόν αἰώνιον προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου καί τήν τελικήν ἀνακαίνισιν τῆς κτίσεως ὅλης. «Δέν ὑπάρχει δόγμα τῆς Ἐκκλησίας μας πού νά μήν ἔχει κάτι νά πεῖ γιά τά πραγματικά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου», τονίζει ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης (Ἰ. Ζηζιούλα, Μητροπολίτου Περγάμου, «Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καί Τρίτη χιλιετία, στό ἔργο: Στ. Φωτίου, (ἐπιμ.), Ἡ ὑποδοχή τοῦ ἄλλου. Ὀρθόδοξες πνευματικές ἀξίες καί Νεωτερικότητα, ἐκδ. Ἁρμός, Ἀθήνα 2009, σ. 101-123, ἐδῶ σ. 121).

Αὐτό τό πνεῦμα μιᾶς «Ἐκκλησίας τῆς παραδόσεως καί τῆς πρωτοπορίας», τῆς Ἐκκλησίας τῆς «διαλεγομένης θεολογίας» καί τῆς «διαλεγομένης ποιμαντικῆς», ἀντικατοπτρίζει τό πρόγραμμα τῆς παρούσης Συνάξεως τῆς Ἱεραρχίας μας. Ἡ Α’ Συνεδρία ὑπό τόν τίτλον «Διορθόδοξοι καί Διαχριστιανικαί Σχέσεις» περιλαμβάνει ὁμιλίας ἀναφερομένας εἰς δύο σημαντικάς πτυχάς τῆς διορθοδόξου ἐπικαιρότητος καί δύο σχετικάς πρός τόν θεολογικόν διάλογον μέ τήν Ρωμαιοκαθολικήν

Ἐκκλησίαν καί τήν σημασίαν τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς τό Συμβούλιον Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (CEC) καί εἰς τό Φόρουμ Διαλόγου μετά τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἐπισκοπικῶν Συνόδων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (CCEE).

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ διορθόδοξος συνεργασία καί οἱ διαχριστιανικοί διάλογοι ἐνεπλούτισαν τήν χριστιανικήν παρουσίαν καί ζωήν εἰς τήν ἐποχήν μας, προέβαλον τήν ζωτικήν σημασίαν τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν διά τήν ἀνθρωπότητα καί τήν δύναμιν τῆς κοινῆς ὀρθοδόξου καί τῆς διαχριστιανικῆς μαρτυρίας. Ἐβιώσαμεν, βεβαίως, πόσον εὔθραστος εἶναι ἡ ἑνότης τῆς ὀρθοδοξίας εἰς τήν περίπτωσιν τῆς συγκλήσεως καί πραγματοποιήσεως τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Κρήτης, εἰς τό ζήτημα τῆς Ὀρθοδόξου Διασπορᾶς καί τοῦ Οὐκρανικοῦ Αὐτοκεφάλου. Ὁ Ἱερώτατος ἀδελφός Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Ἐμμανουήλ, μέ μακράν παρουσίαν, πεῖραν καί προσφοράν εἰς τούς διαλόγους τοῦ Πατριαρχείου, θά ὁμιλήσῃ περί τοῦ Οὐκρανικοῦ ζητήματος καί διά τήν Ὀρθόδοξον παρουσίαν εἰς τάς Βαλτικάς χώρας, μέ ὑπόβαθρον τάς τελευταίας ἐξελίξεις. Ὁ δέ ἀδελφός Αὐστρίας Ἀρσένιος, διακονῶν εἰς τό κέντρον τῆς Εὐρώπης, θά ἀναφερθῇ εἰς τά προβλήματα καί τάς ἀναταράξεις εἰς τήν Ὀρθόδοξον Διασποράν ἀπό τῆς ἐνάρξεως τοῦ καταστροφικοῦ πολέμου εἰς τήν Οὐκρανίαν καί ἑξῆς.

Θά ἀκολουθήσῃ ἡ ὁμιλία τοῦ Ἱερωτάτου ἀδελφοῦ Μητροπολίτου Πισιδίας κ. Ἰώβ, Ὀρθοδόξου Συμπροέδρου εἰς τόν Θεολογικόν διάλογον μεταξύ Ὀρθοδόξου καί Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀναφορικῶς πρός τό «Κείμενον τῆς Ἀλεξανδρείας», καί τοῦ Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μεγάλης Βρεταννίας κ. Νικήτα, Προέδρου τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, διά τήν μαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς αὐτό καί διά τό Forum Διαλόγου μέ τό Συμβούλιον τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἐπισκοπικῶν Συνόδων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Γνωρίζετε ἅπαντες ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον πρωτοστατεῖ καί εἰς τούς διαχριστιανικούς διαλόγους, οἱ ὁποῖοι, ὡς διεκήρυξε μετ᾽ ἐμφάσεως ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος, «οὐδέποτε ἐσήμαναν, οὔτε σημαίνουν καί δέν πρόκειται νά σημάνουν ποτέ οἱονδήποτε συμβιβασμόν εἰς ζητήματα πίστεως» (Ἐγκύκλιος, § 20). Εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι τό συνοδικόν κείμενον Σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρός τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον ἄρχεται διά τῶν ἑξῆς: «Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, οὖσα ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, ἐν τῇ βαθείᾳ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοσυνειδησίᾳ αὐτῆς, πιστεύει ἀκραδάντως ὅτι κατέχει κυρίαν θέσιν εἰς τήν ὑπόθεσιν τῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἑνότητος ἐντός τοῦ συγχρόνου κόσμου» (§ 1).

Οἱ διαχριστιανικοί διάλογοι πρέπει νά συνεχισθοῦν μέ στόχον τήν ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ἑνότητος, ἄνευ θεολογικῶν μινιμαλισμῶν καί μέ τήν πεποίθησιν, ὡς διετύπωσεν ὁ μακαριστός π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, ὅτι «ὅλες οἱ δυνατότητες τῆς Ὀρθόδοξης παράδοσης μποροῦν νά φανερωθοῦν καί νά πραγματωθοῦν μόνο στό πλαίσιο μιᾶς σταθερῆς ἐπαφῆς μέ σύνολο τόν χριστιανικό κόσμο» (π. Γεωργίου

Φλωρόφσκυ, «Ἡ κληρονομιά καί ὁ σκοπός τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας», Θεολογία, τόμος 81, τεῦχος 4, Ὀκτώβριος – Δεκέμβριος 2010, σ. 21-29, ἐδῶ σ. 29). Καί ὁ πρύτανις τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας τοῦ 20οῦ αἰῶνος προσθέτει: «Ἡ τραγωδία τῆς διαιρέσεως εἶναι τό μεγαλύτερο καί κρισιμώτερο πρόβλημα τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας» (π. Γ. Φλωρόφσκυ, Ἁγία Γραφή, Ἐκκλησία, Παράδοση, ἐκδ. Ἀθανασίου Ἀλτιντζῆ, Θεσσαλονίκη 2018, σ. 34.)

Ἡ Β' Συνεδρία τῆς Συνάξεώς μας εἶναι ἀφιερωμένη εἰς «Κανονικολειτουργικά Ζητήματα». Τονίζομεν πάντοτε ὅτι ἡ πιστότης εἰς τάς πατρῴας παραδόσεις εἶναι ἡ ἔνδειξις ὅτι ἀντιμετωπίζομεν μετά σοβαρότητος τόν ἄλλον εἰς τούς διαλόγους. Προφανέστατα ἰσχύει ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δέν σέβεται τήν ἰδικήν του παράδοσιν καί ταυτότητα εἶναι ἀπίθανον νά ἔχῃ γνήσιον ἐνιαφέρον διά τήν κατανόησιν τοῦ διαφορετικοῦ. Ὁ ἱερώτατος ἀδελφός Μητροπολίτης Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στέφανος θά ὁμιλήσῃ μέ θέμα «Τό Τυπικόν ,καί ἡ Λειτουργική παράδοσις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί αἱ ἐξ αὐτῶν παρατηρούμεναι ἀποκλίσεις». Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία χαρακτηρίζεται, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ὄχι μόνον διά τήν ἀνοικτοσύνην της πρός τόν κόσμον, ἀλλά καί διά τόν ἀπόλυτον σεβασμόν της πρός τήν μεγάλην καί τιμαλφεστάτην παράδοσιν τῆς Ὀρθοδοξίας, φύλαξ τῆς ὁποίας ὑπῆρξε καί ὑπάρχει. Κεντρικόν στοιχεῖον τῆς κληρονομίας αὐτῆς εἶναι ἡ λειτουργική παράδοσις καί ἡ εὔτακτος τέλεσις τῆς θείας λατρείας. Τό Πατριαρχεῖον μας ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τήν «ὁμοιόμορφον, εὐσχήμονα καί ἄμεμπτον τέλεσιν τῶν ἱερῶν μυστηρίων καί Ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου» Ἡ λειτουργική τάξις ἀποτελεῖ θεολογικήν γλῶσσαν, διά τῆς ὁποίας ἐκφράζεται ὁ πυρήν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καί εὐσεβείας. Δικαίως εἴμεθα ὑπερήφανοι διά τήν λειτουργικήν μας παρακαταθήκην τήν ὁποίαν ὀφείλομεν νά τηρῶμεν καί νά προσέχωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

Ὁ ἱερώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Μάξιμος θά εἰσηγηθῇ τό θέμα «Κανονική εἰσπήδησις διά τῶν Μέσων Γενικῆς Ἐνημερώσεως». Κατανοεῖτε, Τιμιώτατοι ἀδελφοί, ὅτι αἱ τεχνολογικαί ἐξελίξεις δέν εἶναι ἄνευ ἐπιπτώσεων ἀκόμη καί εἰς τόν χῶρον τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ «εἰκονική πραγματικότης» ἐπηρεάζει τήν πραγματικότητα. Τό «εἰκονικόν», καί εἰς τόν χῶρον εἰς τόν ὁποῖον ἀναφερόμεθα, δέν εἶναι ἀνώδυνον, οὔτε οἱ χρῆσται, ἐφ' ὅσον παραβιάζονται ἐκκλησιαστικαί ἀρχαί, εἶναι δυνατόν νά μή ἐλεγχθοῦν.

Καί εἰς τήν τρίτην συνεδρίαν τῆς Συνάξεως, μέ τίτλον «Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ», τό ζήτημα τοῦ συγχρόνου τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ ἔχει ἄμεσον παρουσίαν, κατ᾽ ἐξοχήν εἰς τήν ὁμιλίαν τοῦ εἰδήμονος εἰς τάς νέας τεχνολογίας Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Μακαρίου, μέ θέμα «Τεχνητή Νοημοσύνη καί Ἐκκλησία», ἀλλά καί ἀναφορικῶς πρός τήν θεματικήν «Νεολαία καί Ἐκκλησία» περί τῆς ὁποίας θά εἰσηγηθῇ ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος.

Χωρίς ἀμφιβολίαν, ὁ κόσμος μας μεταβάλλεται μέ ἰλιγγιώδεις ρυθμούς. Αἰτία τῶν ἐντυπωσιακῶν ἀλλαγῶν εἶναι ἡ σύγχρονος ἀλματώδης ἀνάπτυξις τῆς τεχνολογίας, γεγονός τό ὁποῖον συγκροτεῖ τήν μεγαλυτέραν παγκόσμιον πολιτισμικήν ἐπανάστασιν εἰς τήν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ τεχνολογία δέν εἶναι σήμερον ἁπλῶς χρῆσις τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων διά πρακτικούς σκοπούς, ἀλλά ἔχει καταστῆ ὁ «λόγος», καί τό «νόημα» τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καί, ὡς ἔχει λεχθῆ, «κρατάει σήμερα τό κλειδί σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς ζωῆς: τήν ἐπιστήμη, τήν πολιτική, τήν οἰκονομία, τήν ἰατρική κ. λπ.. Οὐδείς δύναται νά τήν ἀγνοήσῃ, χωρίς νά τιμωρηθῇ μέ ἀφανισμό. «Θά ἦτο ὡσάν νά ἀρνούμαστε τήν ἀναπνοή», σημειώνει σύγχρονος στοχαστής. Ὄντως, ἡ τεχνολογία εἶναι ἡ «μεγάλη δύναμις» τῆς ἐποχῆς μας, αἱ εὐεργεσίαι τῆς ὁποίας εἶναι ἀδύνατον νά ἀμφισβητηθοῦν. Τό αὐτό ἰσχύει βεβαίως καί διά τάς ἀρνητικάς διαστάσεις της.

Ζῶμεν τήν κυριαρχίαν τῶν μηχανῶν καί τῆς μηχανιστικῆς νοοτροπίας εἰς τήν ζωήν μας, τήν ὑποδούλωσιν εἰς τεχνητάς ἀνάγκας, τήν ἀλλοίωσιν τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων καί ἄλλας ἀλλοτριώσεις. Ἡ τεχνολογία ἔχει αὐτονομηθῆ ἀπό τόν ἄνθρωπον, δέν εἶναι θεραπαινίς του, ἀλλά «παντοδύναμος θεά», ἡ ὁποία ζητεῖ ἀπό αὐτόν ἀπόλυτον ὑπακοήν εἰς τά κελεύσματά της. Ἀποθεώνεται ἡ «πληροφορία», ἡ ὁποία ἀποκτᾷ μεταφυσικήν αἴγλην. Τά πανίσχυρα ἠλεκτρονικά μέσα ἐπικοινωνίας δέν μεταδίδουν ἁπλῶς πληροφορίας, ἀλλά κατευθύνουν τάς ἐπιθυμίας καί τάς ἀνάγκας μας, ἐπηρεάζουν τόν ἀξιολογικόν προσανατολισμόν μας, διαβρώνουν σύμβολα καί παραδόσεις αἰώνων. Εὐκόλως ταυτίζομεν πλέον τήν πρόοδον μέ τήν πρόοδον τῆς τεχνολογίας, λησμονοῦμεν ὅτι τά μεγαλύτερα προβλήματά μας δέν εἶναι τεχνικῆς φύσεως καί δέν προκύπτουν ἀπό τήν ἔλλειψιν πληροφοριῶν. Ἡ ἐγκληματικότης, ἡ πεῖνα καί ἡ κοινωνική ἀδικία, ὁ φανατισμός καί ἡ σύγκρουσις τῶν πολιτισμῶν δέν ὀφείλονται εἰς τεχνικούς λόγους οὔτε ἀντιμετωπίζονται μέ τήν πληροφορικήν. Εἶναι ἐπίσης ἐμφανές ὅτι ἡ ἐπιστημονική πρόοδος καί ἡ ἀνάπτυξις τῆς τεχνολογίας δέν ἀπαντοῦν εἰς τά βαθέα ὑπαρξιακά ἐρωτήματα τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε βεβαίως καταργοῦν αὐτά τά ἐρωτήματα. Ἡ τεχνητή νοημοσύνη φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ τήν αἰχμήν τοῦ δόρατος τῆς τεχνοκρατίας. Ἀναμένομεν μέ πολύ ἐνδιαφέρον τήν εἰσήγησιν τοῦ ἁγίου Αὐστραλίας.

Ὅλοι γνωρίζομεν τήν ἀγάπην τῶν νέων διά τά θαύματα τῆς συγχρόνου τεχνολογίας καί τήν εὐχέρειαν μέ τήν ὁποίαν χειρίζονται τάς μαγευτικάς μηχανάς της. Ἡ μέριμνα διά τήν νεότητα εὑρίσκετο ἀνέκαθεν εἰς τό κέντρον τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας, καί αὐτό ἰσχύει καί διά τήν ἐποχήν μας. Μεθ᾽ ἱκανοποιήσεως διαπιστοῦμεν ὅτι εἰς τάς Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου ἐκτυλίσσονται διάφοροι πρωτοβουλίαι καί δράσεις ἐν τῷ πνεύματι μιᾶς «διαλεγομένης ποιμαντικῆς», ἑνός διαλόγου μέ τούς νέους, εἰς τόν ὁποῖον ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία τούς προσεγγίζει, τούς ἀκούει πρίν νά ὁμιλήσῃ, τούς καλεῖ νά ὑπερβοῦν τήν ταύτισιν τῆς θρησκευτικῆς πίστεως μέ συντηρητισμόν καί ἀδιαφορίαν διά τήν ζωήν καί ὑπενθυμίζει εἰς αὐτούς ὅτι ἔχουν τό προνόμιον νά εἶναι φορεῖς τῆς ὁλοφώτου Ὀρθοδόξου Παραδόσεως, τῶν τιμαλφῶν ἀξιῶν, τάς ὁποίας πρέπει νά ἀνακαλύψουν, νά βιώσουν, νά ἐφαρμόσουν καί νά ὑπερασπισθοῦν.

Ἔχομεν τήν πεποίθησιν, ἐπιβεβαιουμένην συνεχῶς διά τῶν συζητήσεών μας μέ νέους καί νέας ὅτι, ἐφ᾽ ὅσον ἡ νεολαία προσεγγισθῆ μέ ἀγάπην, κατανόησιν καί πνεῦμα ἀλληλεγγύης, ὄχι μόνον ἀνταποκρίνεται, ἀλλά ἀποκαλύπτει δημιουργικάς δυνάμεις ἐντυπωσιακάς, τάς ὁποίας θαυμάζομεν. Παρά τά περί τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, τάς δῆθεν ὡς ἐπιστημονικῶς τεκμηριωμένας ἀληθείας, ἡ νεότης εἶναι μία ἰδιαιτέρως «θρησκευτική» περίοδος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, μέ πολλάς μεταφυσικάς ἀναζητήσεις, πολλήν «ἐλπίδα» καί ἀναμονήν ἑνός νέου κόσμου χωρίς ἀδικίαν, βίαν καί πόνον, ὁ ὁποῖος ἐν τέλει εἰκονίζει τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, «καινούς οὐρανούς καί γῆν καινήν... ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ» (Β΄ Πέτρ. γ΄, 13).

Ἡ Μετριότης ἡμῶν ἐντυπωσιάζεται συχνάκις ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ νέοι καί αἱ νέαι μᾶς διδάσκουν μέ τάς εὐαισθησίας των, μέ τάς ἰδέας καί τάς δράσεις των, μέ τό φωτεινόν παράδειγμά των. Διαπιστοῦμεν καθημερινῶς ὅτι ἐπιδεικνύουν μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον ἀπό τούς ἐνήλικας διά τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διά τά κοινωνικά προβλήματα. Ἡ συνάντησις μέ τούς νέους μᾶς ἐπιφυλάσσει πάντοτε χαράν καί ἐκπλήξεις.

Ἡ Ἐκκλησία μας καλεῖ τούς νέους καί τάς νέας νά ἐνταχθοῦν ἐνσυνειδήτως καί ἐνεργῶς εἰς τήν ζωήν της, νά εἶναι ἄνθρωποι μέ ἀνοικτούς ὁρίζοντας, οἱ ὁποῖοι θά μαρτυροῦν μέ τήν ζωήν των ὅτι ἐν Χριστῷ «ἦλθεν ἡ ἀλήθεια καί παρέδραμεν ἡ σκιά». Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὅτι ἡ χριστιανική καλή μαρτυρία εἶναι ἀδύνατον νά δοθῇ ἀπό ἀνθρώπους ἐσωστρεφεῖς καί ἀδιαφόρους διά τόν συνάνθρωπον καί τόν κόσμον.

Ἡ Δ΄ Συνεδρία τῆς Συνάξεώς μας ἔχει τίτλον «Ἐκκλησία καί Γεωπολιτικά Ζητήματα». Ἀναμένομεν τήν εἰσήγησιν τοῦ Ἐντιμολογιωτάτου Καθηγητοῦ κ. Γεωργίου – Στυλιανοῦ Πρεβελάκη, μέ θέμα «Ὁ ῾Ρωσσικός Κόσμος᾽, ἐπίκεντρον καί ὄργανον τῆς ρωσσικῆς γεωπολιτικῆς στρατηγικῆς». Ὁ αἱματηρός πόλεμος εἰς τήν Οὐκρανίαν, μετά τήν εἰσβολήν τῆς Ρωσσικῆς Ὁμοσπονδίας εἰς τό ἔδαφός της, συνεχίζεται, μέ ἰδεολογικήν κάλυψιν διά τῆς θεωρίας τοῦ «Ρωσσικοῦ Κόσμου», ἡ ὁποία μάλιστα στηρίζεται καί εἰς ἐκκλησιαστικάς διεκδικήσεις. Τό Πατριαρχεῖον Μόσχας μετατρέπεται εἰς ἐγκόσμιον καθίδρυμα, τό ὁποῖον λειτουργεῖ πλέον ἐπί τῇ βάσει ἀρχῶν, ξένων πρός τήν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας. Τοιουτοτρόπως, ἡ Ἐκκλησία καθίσταται, ἰδίᾳ βουλήσει, ἐργαλεῖον προωθήσεως κρατικῶν συμφερόντων. Τό γεγονός ὅτι ἐδόθη εἰς τόν Ἐντιμολογιώτατον Πρεβελάκην μία ὥρα διά τήν εἰσήγησιν, καθώς καί μία ὥρα διά τήν συζήτησιν, ἀποδεικνύει τήν σημασίαν τήν ὁποίαν ἀποδίδομεν εἰς τήν θεματικήν, καθώς καί τάς πολλάς προσδοκίας μας ἀπό τήν παρέμβασίν του.

Ἡ θεματική τῆς Ε᾽ καί τελευταίας Συνεδρίας τῆς Συνάξεώς μας εἶναι «Ὀρθόδοξος Μοναχισμός καί Ἱεραποστολή». Εἰς τήν «Ὀρθόδοξον ἱεραποστολήν εἰς τούς Ἀντίποδας» θά ἀναφερθῇ ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας κ. Μύρων. Ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀποστολική καί ἱεραποστολική. Καλούμεθα νά

μεταφέρωμεν «ρήματα ζωῆς αἰωνίου» (Ἰωάν. στ', 68) εἰς τόν κόσμον καί εἰς τά πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἐνθυμούμενοι πάντοτε ὅτι εἴμεθα ἐπίσκοποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἐκκλησίας ἡ ὁποία ἐξήγγειλε urbi et orbi τό Εὐαγγέλιον τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας καί συνέβαλεν εἰς τήν διαμόρφωσιν τῆς πνευματικῆς ταυτότητος πολλῶν λαῶν, μέ παράλληλον διάσωσιν καί ἐμπλουτισμόν τῶν πολιτισμικῶν των παραδόσεων. Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐφήρμοσεν αὐτά τά ὁποῖα διεκήρυξε μετ' ἐμφάσεως ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας: Τό ἀποστολικόν ἔργον καί ἡ ἐξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου, γνωστή ὡς ἱεραποστολή, ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διαφύλαξις καί τήρησις τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου 'Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη' (Ματθ. κη', 19). Εἶναι ἡ πνοή ζωῆς, τήν ὁποίαν ἐμφυσᾷ ἡ Ἐκκλησία εἰς τήν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καί ἐκκλησιοποιεῖ τόν κόσμον διά τῶν ἐκασταχοῦ νεοπαγῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Ὑπό τό πνεῦμα αὐτό, οἱ ὀρθόδοξοι πιστοί εἶναι καί ὀφείλουν νά εἶναι ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἀποστολή αὐτή πρέπει νά ἐκπληροῦται ὄχι ἐπιθετικῶς, ἀλλ' ἐλευθέρως, ἐν ἀγάπῃ καί ἐν σεβασμῷ πρός τήν πολιτιστικήν ταυτότητα ἀτόμων καί λαῶν» (Ἐγκύκλιος, § 6).

Αἱ τελευταῖαι τρεῖς εἰσηγήσεις τῆς Συνάξεως εἶναι ἀφιερωμέναι εἰς τόν Ὀρθόδοξον μοναχισμόν. Ὁ Ὁσιολογιώτατος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Essex Ἀρχιμανδρίτης κ. Πέτρος θά ἀναφερθῇ εἰς τόν «Μοναχισμόν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ εἰς τόν 21ον αἰῶνα», ὁ Ὁσιολογιώτατος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου Ἀρχιμανδρίτης κ. Πέτρος θά ὁμιλήσῃ μέ θέμα «Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία καί τό Ἁγιώνυμον Ὄρος», ἐνῷ ἡ Ὁσιωτάτη Ἡγουμένη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μικροκάστρου κ. Θεολογία θά παρουσιάσῃ εἰσήγησιν περί τῆς «Δυναμικῆς τοῦ γυναικείου μοναχισμοῦ εἰς τόν 21ον αἰῶνα».

Ὁ μοναχισμός εἶναι σάρξ ἐκ τῆς σαρκός τῆς Ἐκκλησίας, δυναμική ἔκφρασις τῆς ἀσκητικῆς ὑφῆς καί τῆς ἐσχατολογικῆς ὁρμῆς τῆς ζωῆς της. Ἀφιερωμένοι ψυχῇ τε καί διανοίᾳ καί σώματι εἰς τόν Χριστόν, «ξένοι καί πάροικοι τῶν ἐνταῦθα», «τάς νύκτας ἡμέραν ποιοῦντες, ἐν εὐχαριστίαις καί ψαλμωδίαις διάγοντες», «τά ἄνω ζητοῦντες», κρούουν οἱ μονασταί μετ' ἐπιμονῆς καί ὑπομονῆς τήν πύλην τῆς αἰωνίου Βασιλείας, κατά τό Κυριακόν λόγιον «πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει καί ὁ ζητῶν εὑρίσκει καί τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται (Ματθ. ζ', 8).

Εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι ἀναρίθμητοι πιστοί εὑρίσκουν εἰς τάς ἱεράς μονάς ἀπαντήσεις εἰς τάς ὑπαρξιακάς των ἀναζητήσεις, παρηγορίαν καί ἀνάπαυσιν, ἀνακαλύπτουν τήν ἀλήθειαν τῆς ἀφιερωμένης εἰς τόν Χριστόν ζωῆς, τῆς προσευχῆς καί τῆς θείας λατρείας, τοῦ σεβασμοῦ τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ καί τοῦ νοήματος τῆς εὐχαριστιακῆς χρήσεώς της. Ὁ μοναχισμός συνέβαλεν εἰς τήν δημιουργίαν ὑψηλοῦ πολιτισμοῦ θεογνωσίας καί ἀνθρωπογνωσίας, κοινότητος τοῦ βίου, θεολογίας καί ἐνθέου σοφίας, τῶν θαυμάτων τῆς δοξολογικῆς τέχνης, τῆς ἁγιογραφίας, τῆς ὑμνογραφίας, τῆς ψαλτικῆς καί τῆς ναοδομίας. Ὄντως, μία ζῶσα

Ἐκκλησία χωρίς μοναστάς εἶναι ἀδιανόητος.

Ὁ Ὀρθόδοξος μοναχισμός, ἀνδρῷος ἤ γυνακεῖος, ὅπου καί ἄν ἀσκῆται θεοπρεπῶς, ἐκπροσωπεῖ τό αὐτό πνεῦμα τῆς σταυροαναστασίμου ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, τῆς ἐκκοπῆς τοῦ ἰδίου θελήματος, τῆς ταπεινοφροσύνης καί τῆς ὑπακοῆς, τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τό «ἕν, οὗ ἐστι χρεία», εἰς τόν Θεόν καί τήν τήρησιν τῶν οὐρανίων προσταγμάτων Του. Οἱ μοναχοί καί αἱ μοναχαί ἀποτελοῦν σέμνωμα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἱερώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί,

Ὡς εὖ παρέστητε εἰς τήν Πόλιν μας, τήν ἰδικήν σας Πόλιν, κομίζοντες ἕκαστος τήν ἐμπειρίαν τοῦ διαποιμαινομένου ὑπ᾽ αὐτοῦ χριστωνύμου πληρώματος. Χαιρόμεθα, διότι θά ἔχωμεν τήν εὐκαιρίαν νά παρακολουθήσωμεν ἐμπεριστατωμένας εἰσηγήσεις, νά συζητήσωμεν, νά συμπνευματισθῶμεν, νά ἐμπνευσθῶμεν καί νά ἐνισχυθῶμεν ὄχι μόνον ἀπό τάς ἰδέας καί τάς προτάσεις αἱ ὁποῖαι θά διατυπωθοῦν, ἀλλά καί ἀπό τήν ἐκ τοῦ σύνεγγυς πρόσωπον πρός πρόσωπον κοινωνίαν, ἀπό τόν λόγον ὡς διάλογον, πού πάντοτε εἶναι πηγή ἀποκαλύψεων.

Προφανέστατα, οὐδεμία περίοδος εἰς τήν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν εἰδυλλιακή καί ἀνέφελος. Σήμερον εἴμεθα ἀντιμέτωποι μέ μεγάλας παγκοσμίους ἐξελίξεις καί προκλήσεις, ἐνώπιον τῶν ὁποίων δέν ἐπιτρέπεται νά σιγήσωμεν. Ὁ δέ λόγος τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς θεολογίας, ὡς λόγος περί τοῦ Θεοῦ, τοῦ «ἀεί ὑπέρ ἡμῶν», εἶναι ἐν ταὐτῷ λόγος περί τοῦ ἀνθρώπου, περί τῆς ἐπιγείου ζωῆς καί τῆς αἰωνίου προοπτικῆς του.

Ἡμεῖς οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας εἰς τήν ἱεράν ἀποστολήν μας ἀντλοῦμεν ἱκμάδα καί κατεύθυνσιν ἀπό τήν εὐχαριστιακήν ἐμπειρίαν, κατ᾽ ἐξοχήν ὡς προεστῶτες τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως καί ἔχοντες τήν πρώτην εὐθύνην διά τήν εὐχαριστιακήν πραγμάτωσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐδῶ εὑρίσκεται καί ὁ πυρήν τῶν ἀπαντήσεων εἰς τά σύγχρονα προβλήματα. Δέν πρόκειται βεβαίως περί ἑτοίμων λύσεων, τύπου συνταγῆς, ἀλλά περί θεοσδότων ἀρχῶν καί ἀξιῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νά μετατραποῦν εἰς μήνυμα καί μαρτυρίαν περί τῆς ἀληθοῦς ἐν Χριστῷ ἐκκλησιοτραφοῦς ἐλευθερίας καί περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος ἐκ Χριστοῦ εἰς Χριστόν. Αὐτό ἀπαιτεῖ καί θεολογικήν ἐργασίαν, πέραν τῆς ἐμπειρικῆς καί χαρισματικῆς θεολογίας, τῆς πράξεως ὡς «ἐπιβάσεως τῆς θεωρίας». Ἡ ποιμαντική στηρίζεται εἰς αὐτάς τάς δύο πτυχάς τῆς θεολογίας, καί ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, δέν εἶναι ποτέ «ἀθεολόγητος».

Μετά τοιούτων σκέψεων καί αἰσθημάτων, περαίνομεν τόν λόγον, δοξάζοντες τόν πάνσοφον, πανάγαθον καί παντευεργέτην ἐν Τριάδι Θεόν, τόν ἀξιώσαντα πάντας ἡμᾶς τῆς χαρᾶς καί εὐφροσύνης αὐτῆς τῆς Συνάξεως, εὐχαριστοῦντες δέ καί αὖθις πάντας ὑμᾶς διά τήν συμμετοχήν σας, κατασπαζόμεθα ὑμᾶς φιλήματι ἁγίῳ,

ἀναφωνοῦντες τό «Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περί πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν».

© PHOTOS: GOA/Dimitrios Panagos